

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de erroribus Pelagianorum, de gratia, de iustificatione & merito,
de virtutibus theologicis & quatuor cardinalibus, ac de ineffabili mysterio
incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. I. De Vitali Carthaginensi

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77177)

bant, sicut Pelagius, eo ipso quod dicebant, gratiam intuitu & occasione operum naturalium dactam ut ait Apostolus ad Roman. 11. Si gratia jam non ex operibus, alioquin gratia jam non est gratia: nequaquam verò intendere quod Semipelagiani, eandem rationem meriti, seu eandem vim meritoriam de condigno, illi verò tantum de congruo, ut ostensum est. Imò Pelagiani tantopere merita illa humana gratiam præcedentia extollebant, ut dicerent, Christum etiam per illa meruisse fieri Deum, seu potius illum inhabitantem in se habere. Unde Prosper in epitaphio hæresis Pelagianæ & Nestorianæ ait, quod Pelagius Nestorianismus, qui Deum atque hominem in Christo dividit, præformavit. Videtur autem in tam fedam errorem lapsus, ut effugeret vim hujus argumenti, quo ab Augustino urgebatur libro de prædestinatione Sanctorum cap. 15. Respondetur quæso, ille homo, ut à Verbo Patri coeterno in unitatem personæ assumptus, Filius Dei unigenitus esset, unde hoc meruit? Quod ejus bonum qualecumque præcessit &c.

ARTICULUS V.

Qui fuerint Semipelagianæ hæresis Authores, vel sectatores præcipui?

Ad complementum hujus disputationis, & perfectam Semipelagianæ hæresis intelligentiam, bre viter hic declarandum est, quinam fuerint ejus Authores vel sectatores præcipui.

§. I.

De Vitali Carthaginensi.

Pelagiani, qui teste Augustino libro 2. contra duas Epist. Pelag. cap. 5. 6 & 8. dicebant Deum non inspirare nobis boni & imperfecti operis initium & cupiditatem, nec reluctanti cordi studium virtutis inmittere, ne Deus diceretur acceptor personarum, viam aperuerunt, & occasionem Massiliensibus suam hæresim publicandi dederunt. Sed ante ipsos Vitalis ille Carthaginensis, ad quem D. Augustinus scripsit Epistolam 107. videtur Semipelagianismus in Africa inchoasse: si quidem aiebat initium fidei ex libero arbitrio esse, non ex motione gratiæ, neque esse donum Dei, sed esse ex nobis, ut in eadem Epistola Augustinus declarat, his verbis: Si ea quæ de te audio vera sint, initium fidei, ut etiam est initium bonæ, hoc est pia voluntas, non vobis esse donum Dei, sed ex nobis nos habere contendit ut credere incipiamus. cætera autem religiosa vitæ bona Deum per gratiam suam, jam ex seipsum petentibus, querentibus, pulsantibus, donare consensit. Ecce quomodo Vitalis sola initia fidei, & bonæ voluntatis dicebat esse ex nobis, cætera verò opera ex gratia Dei. Quem errorem eleganter ac nervosè ibidem confutat S. Doctor argumento desumpto ex orationibus fidelium qui orant Deum ut infidelium mentes ad fidem convertat, & faciat eos ex nolentibus volentes, & ex repugnantibus consentientes; & gratias ei agant, cum illos ad fidem convertit: Inaniter (inquit) & persunctorie potius quam veraciter pro eis, ut doctrinam adversantur credendo consentiant; Deo

A standimus preces si ad ejus non pertinet gratiam, convertere ad fidem suam ipsi fidei contrarias hominum voluntates. Inaniter etiam & persunctorie potius quam veraciter magnas cum exultatione agimus Deo gratias, quando aliqui eorum credunt, se hoc in eis ipse non facit. Non fallamus homines: nam Deum fallere non valeamus. Proinde non oramus Deum, sed orate nos fingimus, si nos ipsi non illum credimus facere quod agimus. Proinde non gratias Deo agimus, sed nos agere fingimus, si unde illi gratias agimus, ipsum facere non putamus. Labia dolosa, si in hominum quibusque sermonibus sunt, saltem in orationibus non sint. Absit, ut quod facere Deum rogamus, oribus & vocibus nostris, eum facere negemus cordibus nostris; & quod est gratias, ad alios etiam decipiendos, hoc non taceamus disputationibus nostris; & dum volumus quod homines defendere liberum arbitrium, apud Deum perdamus orationis auxilium, & gratiarum actionem non habeamus veram, dum veram non agnoscimus gratiam. Si verè volumus defendere liberum arbitrium, non oppugnemus unde fit liberum: nam qui oppugnat gratiam, qua nostrum, ad declinandum à malo, & faciendum bonum, liberatur arbitrium, ipse arbitrium suum adhuc vult esse captivum.

Advertendum autem est, quod quando Vitalis dicebat, initium fidei & bonæ voluntatis ex libero arbitrio esse, non verò ex motione gratiæ, non excludebat motum gratiæ suadentis, & moraliter excitantis, sed tantum motum ejus physicam & applicativam; dicebat enim apud Augustinum in eadem Epistola hominem posse Dei suasionem præcedente, consequente consensione, libere naturali credere. Quod non leve argumentum est. Omnes Semipelagianos omnem præstus gratiam internam ab initio fidei non remississe, ut supra docuimus.

§. II.

De Cassiano.

Ioannes Cassianus, Chrysostomi primum Diaconus, deinde apud Massiliam in Gallia Presbyter; qui floruit anno 440. & degebat Massiliæ tempore, quo occasione libri sancti Augustini de correptione & gratia, exorta est apud Massilienses magna illa turbatio, cujus supra articulo primo meminimus; fuit unus ex præcipuis Semipelagianæ hæresis sectatoribus: nam Collat. 13. capite 7. sic ait: Dei benignitas, cum bonæ voluntatis in nobis quantumcunque scintillam emicuisse perspexerit, vel quam ipse tanquam de duræ glacie nostri cordis excusserit, conservet eam & exsuscitet. Et capite octavo. Cum in nobis ortum quemdam bonæ voluntatis inpererit, illuminetur consensum, atque confortatur, & incitat ad salutem incrementum tribuens ei quam vel ipse plantavit, vel nostro conatu viderit emersisse. Item capite nono in fine hæc scribit: Cum voluerit quis, sanitatem perfruitur, aut de agnitionis morbo pro arbitrii sui desiderio liberatur. Quid autem prodest sanitatis gratiam concepisse, nisi Dominus, qui vix ipsius suum tribuit, etiam vigorem acolumit sua imperat. Quæ verba sanctus Prosper libro contra Collatorem capite octavo impugnans ait: Docet ergo non posse hominem per semetipsum apprehendere sanitatem, sed habere eam à semetipso desiderium sanitatis, & sua tantum sponte venire ad medicum, non etiam hoc ipsum medicum esse quod veniat.

Item idem Cassianus eadem Collatione decima tertia duo statuit hominum genera, quorum aliqui fidem & primam bonarum voluntatum principia à Deo accipiunt, alii verò à natu-